

Elhunyt Kormányos Imre

Kormányos Imre, a munkásmozgalom régi szegedi harcosa 74 éves korában elhunyt. Párt- és gazdasági munkáját a Szocialista Hazáért Erdemrend, a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem, a Belkereskedelm Kiváló Dolgozója kitüntetéssel ismerték el. Párttagságának kelte 1925, s a munkásmozgalomban is azóta tevékenykedett. A felszabadulásig asztalossegédként dolgozott. Részt vett a párt illegális sejtjének munkájában. Tagja volt az ifjúmunkások szegedi csoportjának és az Altalános Munkás Dalegyletnek. A Magyarországi Famunkások Országos Szövetsége helyi szervezetében tevékenykedett. Szeged felszabadulása után a polgárorség tagja, később gondnok, majd nyugdíjazásáig a szegedi TŰZEP Vállalatnál dolgozott különböző beosztásban. Hamvasztás utáni búcsúztatásának időpontját később ismertetjük.

MSZMP
Szeged városi bizottsága

Bolthálózat három megyére

Területi igazgatóság Szegeden

A KISZ egyik vállalatának, az Ezeremester és úttörőboltok tegnap alakult meg a szegedi területi igazgatósága, mely Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye hat egységének — több profilú és szakosított boltoknak — munkáját irányítja. Elsősorban az úttörő-, KISZ- és Ifjú Gárda-egyenruhák és tartozékok forgalmazásával, valamint hobbicikkek, barkács- és turisztikai felszerelések árusításával foglalkozik a bolthálózat.

A területi igazgatóság az egységek munkájának összefogását, tevékenységük koordinálását, az információk gyorsabb cseréjét hivatott biztosítani. A szegedi Ezeremester- és úttörőbolt több irányú munkája mellett Békéscsábán például ifjúsági turisztikai cikkek kölcsönzésével foglalkoznak, a kecskeméti barkácműhely pedig gépi kölcsönzésre és helyszíni földolgozásra is vállalkozik.

Az Ezeremester- és úttörőbolt Vállalat szegedi területi igazgatóságának újszegedi irodaátadási ünnepségén ott voltak a három megye párt-, állami és ifjúsági szerveinek képviselői. Dr. Lele Andrásné területi igazgató köszöntője után dr. Könye Jenő, az Ezeremester és úttörőbolt Vállalat igazgatója szót a területi igazgatóság tevékenységéről, feladatairól, és átadta rendeltetésének az irodát. Papp Gyula, a városi tanács elnöke az otthont adó város nevében további segítségéről biztosította a területi feladatokat ellátó igazgatóság munkatársait. Ezt követően a KISZ megyei vezetőképző központjában a résztvevők megbeszélést tartottak, ahol Bódi György, a KISZ megyei bizottságának első titkára szót a további lehetőségekről és közös feladatokról.

Múzeumi hónap 1980

Levéltári napok

Háromnapos eseménysorozat, *Levéltári napok* kezdődnek ma, csütörtökön Csongrád megyében, melynek keretében *helytörténeti előadássorozatok* tartanak Szegeden, Hódmezővásárhelyen és Csongrádon. A levéltári napok megnyitóját ma, csütörtökön délelőtt tartják meg a Móra Ferenc Múzeum dísztermében. Ezután a *Szeged monográfia* első kötetéhez kapcsolódó helytörténeti témájú előadásokat tartanak neves történészek és levéltárosok, többek között a szegedi táj népeinek legkorábbi történetéről, a vár és a szegedi szandzsák történetéről. Délután a városi tanácson rendeznek kerekasztal-megbeszélést a készülő monográfiáról.

Hódmezővásárhelyen, a városi tanács dísztermében nyílik pénteken, amelyen áttekintik a várostörténeti kutatásokat, valamint régi-új előadásokat tartanak. Csongrádon, az ifjúsági házban a helytörténeti előadások színhelye, itt szombaton hallhatunk az érdeklődők a város népművészeti értékeiről, népköltészetéről, valamint a csongrádi, bokrosi ásatásokról. Délben adják át a megyei levéltár csongrádi részlegének épületét.

A levéltárak értékeivel és munkájukkal „nyílt napokon” ismerkedhetnek meg a történelem és a helytörténet iránt érdeklődők. Ma, csütörtökön Szegeden, Vásárhelyen és Makón mutatják be a szakemberek a levéltárak legértékesebb iratait és válaszolnak a látogatók kérdéseire. Október 22-én és 24-én is csongrádi levéltári részleg munkatársai várják a közönséget.

Circus Maximus

Színés magyar film. Dramaturg: Makk Károly. Fényképezte: Sára Sándor. Zene: Fényes Szabolcs. Rendezte: Radványi Géza. Főbb szereplők: Margittay Ági, Máté Gábor, Bács Ferenc, Páger Antal, Major Tamás, Reviczky Gábor.

Radványi Géza, a *Valahol Európában* című, világhírű film rendezője 33 év után újra Magyarországon forgat — röppent fel a hír. A varakozás természetesen felfokozott volt. Ki ne emlékezne a háború utáni magyar filmművészet nagy nyitódarabjára, s arra a már-már mítikus legendáriumra, amely évtizedeken keresztül élt róla szellemi köztudatunkban?

S most itt a *Circus Maximus*, Radványi Géza hazatérteinek szimbóluma. Az alkotók névsora imponáló, a színészeké úgyszintén. A kritikus törheti a fejét: a nagy varakozás filmtörténetünk egyik klasszikusának új műve iránt és a valóban egészen kiváló rendezői-színészvezetési teljesítmény, a nagyszerűbbnél nagyszerűbb alkítások (Páger Antal és Bács Ferencet lehetne talán külön is kiemelni), a vérbeli Sára Sándor-i operatőr-technika láttán, a műről mint egészről hogyan is szólják — a tárgyilagos és az elkerülhetetlen befogadói-kritikai szubjektum kettős szorításában.

E sajátos történelmi pikareszk a háború olyan látomása, amely kavalkádjával az egyetemesség művészi igényét mutatja. Egyfajta allegória arról, milyen az emberiség — háborúban. Szükségszerűen ekkora vállalkozásnak a dramaturgia kicentizett, aprólékosan fontos gondosságával kell párosulnia, a „profi” filmkészítés minden elképzelhető követelményével együtt. S ez az a pont, ahol — véleményünk szerint — Radványi nagy vállalkozása a visszajára fordul. Az itt-ott szinte kalandfilmelemeket is feldolgozó, álcirkuszos história abban, amit iskolásan és ellenszenvesen „eszmei mondanivalónak”, modernkedve sznobosan „üzenetek”, a leghelyt-

állásban talán művészi hatásnak szoktak nevezni — fura módon gyanússá, zavarossá, mindenestre vitathatóvá válik. Ugyanis a többek között francia felderítőiszt, üldözött zsidó, fiatal katonaszökevény, Amerikába csempészendő híres professzor képeiben menekülő üldözött emberiség azon a film végén — kissé didaktikusan — elhangzott (és nem túl logikus) mondaton felül, miszerint „nem a háborút, hanem a békét kell megnyerni”, az ég-

világon semmit sem tesz. Nem áll ellen, nem is hajtja birkamód fejét a Gestapó bárdja alá, egyszerűen sodródik, zityeg-zötyög az alibi-cirkusz kocsiában, árulók, ügynökök és pénzéhes tulajdonosnőktől körülveve.

Az a gyanú, a film igazi tanulsága roppant sajnálatosan csak valami olyasmi, hogy: (háborúban különösen) cirkusz az egész világ. Ezt viszont — színházzal — már Shakespeare óta tudjuk.

Domonkos László

A nyitott szerkezetű gazdaság

Kozma Ferenc könyve

Régóta hangoztatjuk, hogy egyre nagyobb szükségünk van a közgazdasági szemlélet térhódítására. Mondjuk, mondogatjuk, hogy a dolgozó emberek akkor tudnak nagy hatékonysággal küzdeni gazdasági céljaink eléréseért, ha értik is, miről van szó, ha minél szélesebb tömegeknek válik meggyőződéssé, hogy a magyar népgazdaság szakadatlan fejlődése nélkül nem boldogulhatunk. S a nagy kampányok meg is lett az eredménye. Az emberek maholnap annyit vitatkoznak a közgazdasági problémákról, mint a tévéről vagy a labdarúgásról.

Jelenlegi fejlettségünk fokozottan előtérbe helyezi a minőségi követelményeket, mert az a termék, amit tegnap még megvettek főként a világpiacon, az ma már — az igények hallatlan megnövekedése miatt — eladhatatlan. Amikor beléptünk a 70-es évtizedbe, látható volt, hogy hosszú távon nem tartózkodhat az akkori állapotok. A nyugati gazdaságban kibontakozott nagyméretű konjunkcióra még lehetővé tette, hogy a magyar népgazdaság elhelyezhesse áruit, jóllehet ezek az áruk többségükben nem feleltek meg az igényeknek, azaz a tőkés világpiacon a közepesen gyengébb színvonalúra értékelték őket.

Ahhoz azonban, hogy a termelésben közvetve vagy közvetlenül résztvevők közgazdasági szemlélete miatt jobban gyarapodjék, föl kell keltetni érdeklődésüket a megélhetés, az országos méretű életszínvonal-növelés feltételei iránt. Ehhez olyan kiváló közgazdász előadóra, propagandistára van szükség, mint Kozma Ferenc, akinek legújabb könyve, *A nyitott szerkezetű gazdaság*, most jelent meg a Kossuth Könyvtudományi Kiadóval. Minden bizonnyal ez a kötet is hasonló népszerűségnek örvend majd, mint a korábbiak, például a *Mire képes a magyar népgazdaság?* vagy a *Jólét szocialista módon* címűek. A szerző úgy is, mint az MSZMP pártfőiskolájának meghívott előadója már sok-sok pártmunkással, gazdasági, tömegszervezeti vezetőkkel kedveltette meg az általában száraznak, unalmasnak ítélt közgazdaság-

tant, s a jelek szerint most az elvi kérdések iránt érdeklődő olvasó közönség körében is sikert arat.

Új könyve tulajdonképpen külgazdaság-elméleti és stratégiai elemzés, amely a népgazdaságunk előtt álló legidősebb kérdésekre kíván válaszolni. Mit kell tennünk, mennyire kell nyitottnak, illetve zártnak lennie kereskedelempolitikánknak, hogy gyártmányainkat továbbra is el tudjuk helyezni nemcsak a szocialista szektorban, hanem a tőkés világpiacon is. Azoknak a nehézségeknek a zöme, amelyekkel 6–8 év óta szembe kell néznünk, nem az elmúlt három évtized gazdaságpolitikai hibáiból ered, hanem abból, hogy gazdaságunk fejlődési feltételeiben és a világgazdaságban egyidejűleg jelentkezők minőségileg új vonások. Hazánk eladási lehetőségei Nyugaton megnehezültek. Az elhelyezési piacokért folyó harc általában is kiéleződött, de különösen élessé vált az olyan termékek esetében, amelyeket mi leginkább képesek vagyunk szállítani: élelmiszerek, fo-

gyasztási iparcikkek, vegyi áruk, egyszerűbb alkatrészek, gépek, berendezések stb. A cserearányok oly nagy mértékben romlottak, hogy az újratermelés zavartalan-ságához szükséges nyugati behozatal a főlhalmozás és a fogyasztás érezhető mértékű visszafogásával lenne csak lehetséges.

Kozma alaposan szemügyre veszi a világpiacon cserearányokat, a monopóliumok által uralt nemzetközi árrendszert, a nemzetgazdaság szerkezetét, nyitottságát, az ember- és időtényezőket, a verseny és kooperáció kérdéseit és így tovább, mintegy három és fél száz oldalon. Nem annyira a magyar népgazdaság mai külgazdasági helyzetét elemzi tehát, hanem inkább elméleti megállapításokra törekszik, amelyek természetesen a mai konkrét valóságban gyökereznek. Mint írja: „Nem titok, a modellül választott ország a mi kis hazánk, amely súlyos cserearányvesztésedet a viharosan gyors külgazdasági újítási folyamat közepette.”

F. N. I.

A 200 ezredik Trabant ünnepélyes átadása

A Magyarországra exportált 200 ezredik Trabant személygépkocsit szerdán — a magyar és az NDK külkereskedelmi partnerek jelenlétében — ünnepélyesen adta át Günter Hipp, a zwickaui gyár igazgatója Csüri Istvánnak, a Merkur vezérigazgatójának a vállalat csepeli üzemében.

A jubileumi kocsi azonnal tovább is került a soros megrendelőhöz, Deák Józsefhez, az Ikladi Ipari Műszergyár esztergályosához, aki ezúttal nem olyan kocsit kapott, mint amit előjegyezett; megrendelése ugyanis Trabant Speciál típusra szólt, a gyár figyelmességével viszont a hazánkban eddig még nem forgalmazott Trabant de Luxe-hoz jutott.

A hazánkban jelenleg is legnépszerűbb kiskocsi szállítását és árusítását 1958-ban

kezdték meg. A megnövekedett igények kielégítésére, különösen az utóbbi években, az NDK-partner mind többet ad a kedvelt típusból.

Programok úttörőknek

A szegedi Balázs Béla Úttörőházban októberben kezdődött az új tanévhez kapcsolódó munka. 23 szakkört indítottak, közülük jó néhány rendkívül népszerűnek bizonyult. Nagy érdeklődés kísérte hajó- és repülőmodellkészítést, a csillagász, a képzőművész, a kerámia és a szakács szakkör munkáját. Olyan program is akad, amelyre még lehet jelentkezni: a fotószakkörben például mindent megtanulhatunk az úttörők, ami a szín-

vonalas amatőr fényképezéshez szükséges. Az idegenvezetők megismerik Szegedet és környékét, a foglalkozások végén pedig városunkba látogató gyerekcsoportokat vezethetnek. Kisdobosokat várnak a könyvbarátklubba: a könyvtárak felépítését, használatát sajtóíthatják el itt a pajtások. Cipőfelsőrész-készítő, természetjáró, színjátszó szakkörök indulnak, amelyekre az úttörőházban lehet még jelentkezési lapot kérni.

Kábel és markoló

Mindennapi kép: földet túr a markoló kubikostaligányi kanala. Itt vízvezeték fektetnek, amott kábelnek ássák az árkot. Dolgozik a markológép, s idegesen pillog a vezetőfülkében ülő gépkezelő, vajon mikor tép fel egy földben futó kábelt, mikor tör ketté egy vascsövet — mikor kezdik mások szidni a vigyázatlanságáért.

A magasház tövében földet harapó gép elnyesett egy vízvezeték. Tanakodnak, várakoznak, „élő” volt vajon, vagy csupán egy régről megmaradt, kiszuperált, „dögölt” csővel van dolguk. Hogy ezt megállapítsák, az egyetlen támpont maga a törötten fityegő csonk. Ha ömlik belőle a víz — és elárasztja a munkagödört —, akkor élő, ha csak kicsurog valamennyi belőle, dögölt. (Vagy igen, vagy nem, de az biztos!) Árvíz nem lett, feldől a borosüveg módjára kilötyintett magából valami nedvet az egykori vízvezeték — s a munka folytatódik tovább. Ha baj nem történt — nem rajtuk múlott. De az sem lett volna lelkükön száradó bűn, ha török-szakad valami, elvégre is senki nem tájékoztatta őket, mi van (és az hol van?) a föld alatt.

A kép ugyanaz. Csupán a helyszín változik, s az útszélesítésnél szó szerint útban levő villanyoszlopot támadják. Körülássa óvatossággal mozdulatokkal a masinista, emeli ki a nagykanal földet, újra belekoppan a ládányi vasmarok, s kiáltás hasítja a levegőt: állj. Magától értetődően, vezeték állja útját a fogást kereső, tapogató markolóknak. Tanácskozás, dögdött — nem döglött? Már-már hajlanak az „élettelemlé nyilváníttásra”, amikor előkerül egy közelben lakó, s közli, ez bizony egy ivóvíz-nyomóvezeték. Fogást vált a munkagép.

Önkéntelenül adódik a kérdés, a földmunkát végzők miért nem tudták, amikor belekezdtek. A válasz szinte automatikus: honnan tudnánk? Kérdeznék meg a közvagyonért aggodó kívülálló, miért nem kérdezik azt a céget, amelynek van, vagy lehet arra ilyen-olyan vezeték, kábelje, akármilyen közműve, de fölsül a kérdés. Mert mit mondatk erre: „Idefigyeljen, megkérdeztük a múltkor, hol dolgozunk. Mondták, ne itt, hanem egy méterrel arrébb, mert itt postakábel húzódik. Arrébb mentünk egy méterrel. Ástunk. Ott volt a postakábel.”

Tudjuk, készül a szegedi közműterkép, dolgoznak a geodéták. Lefektetik a földre a mérőszalagjaikat, hogy bemérjék, ha már a gazdáik nem teszik meg, hogy megmondják, mindnyájunknak — hol futnak a föld alatti erek. Mérnek a geodéták, hogy majdan ne szakadjon a kábel odalent — és recss! Szakad idefönt. A mérőszalagjuk, mert egy autó keresztülment rajta.

Azt a két percet ugyanis „mi” nem tudjuk kivárni, míg ők elvégzik a munkát. Most hát ők állnak, tanakodnak és várnak, míg újabb munkaeszközöt kapnak.

Mondhatnának ezalatt egymásnak különös történeteket. Például ilyet: „A markológép csővet ért. A vezető kiszállt, megnézte, folyik-e belőle valami. Nem folyt! Dobott rá földet és dolgozott tovább. Másnap reggel fölrobbant a ház, mert a sérült vezetékbelől gáz szivárgott a pincébe. Tizenhárman haltak meg. Éppen négy éve — Szolnokon.”

Kéne már az a közműterkép!

I. Zs.